

حداقل در این مورد از قانون کشوری «عبور از بحران بدون حل مسائل» تخطی کنیم!

صنعت گاز طبیعی ایران؛ ناترازی یا راهبرد اشتباه؟

سوپا گاز طبیعی، فروش میعانات گازی و حداکثر سازی تولید گاز از میدان پارس جنوبی، اصلاح تعرفه گاز پر مصرف ها پس از هفت سال و تحویل سوخت مایع (مازوت - گاز و تیل) به صنایع و نیروگاههایی که با کمبود گاز مواجه بودند، توانست زمستان ۱۴۰۰ را بدون خاموشی و افت فشار گاز سپری کند.

مهرماه گذشته نیز پایگاه اطلاع رسانی دولت به نقل از جواد اوجی، وزیر نفت، نوشت که کشور در مصرف گاز در بخش خانگی سالانه با بیش از شش درصد افزایش روبه‌رو است و پارسال با ناترازی ۲۴۰ میلیون مترمکعب گاز، زمستان را پشت سر گذاشت. اوجی در صحن مجلس شورای اسلامی ادعا کرده بود که وزارت نفت امسال نیز برنامه‌های کوتاه مدتی برای تسهیل کردن فصل سرد سال طراحی کرده است. به گفته او، سهم سبب گاز طبیعی در نیروگاه‌های

کشور بیش از ۸۳ درصد است، در حالی که در جهان این سهم به بیش از ۲۳ درصد می‌رسد، و در مصرف گاز در بخش خانگی نیز سالانه با شش درصد افزایش مصرف مواجهیم که این مقدار در بخش‌های عمده به پنج درصد، و در نیروگاه‌ها به چهار درصد افزایش سالانه مصرف می‌رسد.

«بحران انرژی شاید با قطع گاز واحدهای صنعتی در ظاهر مدیریت شد، اما در ماه‌های آینده، به ویژه در فصل تابستان، بحران انرژی در بعد برق مشاهده خواهد شد و به نظر می‌رسد که سال آینده نیز ایران با چالش کمبود گاز طبیعی روبه‌رو خواهد بود.»

امید شکری، کارشناس سیاست خارجی و ژئوپلیتیک انرژی با بیان این مطلب در گزارشی می‌نویسد: مشکل کمبود گاز طبیعی و آنچه دولتمردان ابراهیم رئیسی «ناترازی در تولید و مصرف گاز طبیعی» خوانده‌اند، مختص به دو سال اخیر نیست. ایران در سال ۲۰۱۱، در زمان ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد، به واردکننده گاز طبیعی تبدیل شد و در آن زمان واردات گاز طبیعی از ترکمنستان توانست در فصل زمستان از گسترش بحران انرژی جلوگیری کند.

هفته اول آبان ۱۴۰۱، برخی رسانه‌های دولتی مدعی شدند که سال گذشته دولت ابراهیم رئیسی تمهیدات لازم را برای جبران کمبود گاز طبیعی به عمل آورده بود و به این دلیل، کشور با بحران گاز طبیعی روبه‌رو نشد. این رسانه‌ها مدعی بودند که وزارت نفت با به کارگیری دیپلماسی فعال انرژی و

سرمای هفته‌های گذشته، قطع جریان گاز طبیعی در برخی شهرها، افزایش مازوت‌سوزی در نیروگاه‌ها و افزایش آلودگی هوا در کنار قطع گاز مصرفی واحدهای بزرگ صنعتی، نشان داد که آنچه جواد اوجی در همراه ادعا کرده بود، باز واقعیت دور است و برنامه‌های به اصطلاح کوتاه مدت وزارت نفت برای کنترل بحران انرژی در ایران، ناکارآمد بوده است. با توجه به اینکه میزان تولید و مصرف گاز طبیعی در سال گذشته و امسال تغییر خاصی نکرده است و طبق

سرمای هفته‌های گذشته،

قطع جریان گاز طبیعی

در برخی شهرها، افزایش

مازوت‌سوزی در نیروگاه‌ها و

افزایش آلودگی هوا در کنار

قطع گاز مصرفی واحدهای

بزرگ صنعتی، نشان داد که

آنچه جواد اوجی در مهرماه

ادعا کرده بود، از واقعیت دور

است و برنامه‌های به اصطلاح

کوتاه مدت وزارت نفت برای

کنترل بحران انرژی در ایران،

ناکارآمد بوده است

کند. در دوران برجام قراردادی بین شرکت ملی نفت ایران در حکم کارفرما، با کنسرسیوم توتال (۵۰.۱ درصد)، سی‌ان‌بی‌سی‌آی چین (۳۰ درصد) و شرکت پتروپارس (۱۹.۹ درصد)، با خروج آمریکا از برجام، شرکت‌های خارجی از این پروژه خارج شدند و تلاش‌ها برای بهره‌برداری از این فاز به نتیجه نرسید. در ماه‌های گذشته وزیر نفت و بقیه مدیران ارشد وزارت نفت وعده دادند که در سال جاری بهره‌برداری از فاز ۱۱ شروع خواهد شد. ابتدا خرداد، سپس شهریور و در نهایت اسفند، زمان بهره‌برداری از فاز ۱۱ اعلام شد. البته باید در نظر داشت که وزارت نفت و شرکت‌های داخلی قادر به تولید سکوهای ۲۰ هزار تنی لازم برای جلوگیری از افت فشار در فاز ۱۱ نیستند و سکوهای ۱۵۰۰ تنی فاز ۱۲ به فاز ۱۱ منتقل شده است. اگر چه شاید وزارت نفت در ماه‌های آینده بتواند تولید گاز طبیعی از فاز ۱۱ را شروع کند، برای مشکل افت فشار چاره‌ای اندیشیده نشده و با سکوهای ۱۵۰۰ تنی نمی‌توان از این فاز تا حد اکثر ظرفیت گاز طبیعی تولید کرد. به گفته جواد اوجی، پیش‌بینی می‌شود که روزانه ۶۷۰ میلیون فوت مکعب گاز از طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی به بهره‌برداری برسد و در این مسیر از ظرفیت و توان شرکت‌های داخلی استفاده شده است.

اظهارات وزیر نفت، مصرف گاز طبیعی در بخش خانگی در زمستان بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ میلیون مترمکعب است و این رقم در قیاس با مصرف سال گذشته در بخش خانگی تغییر خاصی نکرده است، پس مشکل اصلی در چیست که مردم ایران با بحران گاز طبیعی روبه‌رو شدند؟

باید در نظر داشت که عبارت «ناترازی در تولید و مصرف گاز طبیعی» که دولتمردان دولت سیزدهم و در ماه‌های اخیر به دفعات بیان کرده‌اند، عبارت صحیحی برای توصیف وضعیت صنعت گاز طبیعی در ایران نیست. برخی کارشناسان انرژی معتقدند که مدیران صنعت نفت نمی‌خواهند اعتراف کنند که در ایران کمبود گاز طبیعی وجود دارد و به جای آن، از اصطلاح «ناترازی» استفاده می‌کنند. ناترازی برای شبکه گاز طبیعی، یعنی در یک طرف فشار بالا و در طرف دیگر فشار پایین باشد.

سهام پالایشگاه نیز ۲۶ میلیارد دلار بوده است. توسلای پور مدعی است که تمام تلاش وزارت نفت و مجری این پروژه بر این است که «دور دید باقیمانده تا انتهای سال جاری به سرانجام برسد». او می‌افزاید: «فاز ۱۴ پارس جنوبی و پالایشگاه آن، آخرین پالایشگاه پارس جنوبی است و ایرانی‌ترین فاز و پالایشگاه رانست به سایر طرح‌های پارس جنوبی داریم که نزدیک ۷۰ درصد سهم ساخت داخل بوده است.»

بهرغم همه ادعاها در مورد مدیریت بحران گاز طبیعی، به نظر می‌رسد که سال آینده نیز ایران با چالش کمبود گاز طبیعی روبه‌رو خواهد بود. در حالی که در ماه‌های اخیر، مردم و بخش صنعت و اقتصاد بیشترین صدمه را از بحران گاز طبیعی دیده‌اند، مقامات ادعا دارند که توانسته‌اند بخشی از بحران گاز طبیعی را مدیریت کنند. مالک شریعتی نیاسر، سخنگوی کمیسیون انرژی، یکشنبه، دوم بهمن (۲۲ ژانویه)، در نشست علنی مجلس شورای اسلامی گفت: «با مدیریت مطلوب دولت و وزیر نفت، ناترازی گاز در زمستان را پشت سر گذاشتیم، اما باید دپایی از این مسئله در بودجه دیده می‌شد.»

باید در نظر داشت که افزایش تحویل سوخت مایع به نیروگاه‌ها مشکلات متعددی برای مردم ایجاد کرده است. شریعتی نیاسر در مورد میزان بودجه مبارزه با آلودگی هوا در سال آینده گفت: «ما در بحث آلودگی هوا گرفتاری‌های زیادی داریم، اما بودجه‌ای که دولت برای محیط زیست، آلودگی و حمل و نقل دیده، در مجموع پنج هزار میلیارد تومان است که سه هزار میلیارد تومان آن شاید محقق شود.»

در دو سه هفته اخیر، دولتمردان جمهوری اسلامی ایران به جای قبول واقعیت و اذعان به وجود مشکلات متعدد در صنعت انرژی ایران و سیاست خارجی نظام، شدت بالای انرژی، غفلت از ذخیره سازی در دولت حسن روحانی و سردار ایل بروز بحران انرژی دانستند. اما نکته‌ای که به آن اشاره نشده، راهبرد اشتباه گاز طبیعی کشور، وابستگی بیش از حد سبد انرژی کشور به گاز طبیعی و ناکافی بودن امکانات و منابع مالی شرکت‌های داخلی برای تامین همه نیازهای صنعت نفت و گاز طبیعی ایران است. بحران انرژی شاید با قطع گاز واحدهای صنعتی در ظاهر مدیریت شد، اما در ماه‌های آینده، به ویژه در فصل تابستان، بحران انرژی در بعد برق مشاهده خواهد شد. سال آینده نیز، چنانچه منابع مالی و تکنولوژی لازم برای زمستان تامین نشود، سال بسیار دشواری برای صنعت گاز طبیعی ایران خواهد بود.

فاز ۱۴

خبرگزاری ایرنا ماه گذشته در گزارشی به بررسی دلایل تاخیر در بهره‌برداری کامل از فاز ۱۴ پارس جنوبی پرداخت که ایرانی‌ترین فاز میدان عظیم پارس جنوبی نامیده شده است. بر اساس این گزارش، ساخت پالایشگاه فاز ۱۴ در مقایسه با توسعه بخش دریایی آن با شتاب کمتری همراه بوده است، زیرا قبلاً تصور می‌شد که می‌توان گاز طبیعی تولیدی از این فاز را در بخش دریایی در سایر پالایشگاه‌های پارس جنوبی پالایش کرد. با توجه به این نکته مهم، در سایت ۲ پارس جنوبی که در منطقه کنگان قرار دارد، اغلب پالایشگاه‌ها با خط لوله به هم متصل اند تا در صورت نیاز، گاز در سایر پالایشگاه‌ها پالایش شود. بر اساس این گزارش، اگر چه اولین ردیف از پالایشگاه فاز ۱۴ پارس جنوبی، اسفند سال گذشته و در دولت سیزدهم وارد مدار تولید شد، تولید گاز طبیعی از بخش دریا در سال‌های قبل از آن آغاز شده بود. به گفته محمد مهدی توسلای پور، مجری طرح توسعه فاز ۱۴ پارس جنوبی، سرمایه‌گذاری در فاز ۱۴ حدود ۵.۲ میلیارد دلار بوده که سهم فراساحل ۲.۶ میلیارد دلار و

خبر اقتصادی

پیام جدید فرزین به بازار ارز

همچنان نرخ‌ساز ارز خواهیم بود

رئیس کل بانک مرکزی تاکید کرد: با بررسی عوامل و رفع اشکالات به مداخله و نرخ‌سازی خود ادامه خواهیم داد. به گزارش خبرنگاران، محمدرضا فرزین در فضای مجازی از عملیات احیای ثبات ارزی در کشور گزارش داد. وی نوشت: «ما یک روز خوب، یک روز معمولی و یک روز ناپایدار را در عملیات احیای ثبات قیمت ارز گذرانیم. در فرصت آخر هفته تیم بانک مرکزی با بررسی عوامل و رفع اشکالات به مداخله و نرخ‌سازی خود ادامه خواهد داد.»

فروش ارز در پنج بانک دولتی

از شنبه ۸ بهمن

طبق اعلام بانک مرکزی، از روز شنبه هشتم بهمن علاوه بر صرافی‌های مجاز، شعب منتخب بانک‌های ملی ایران، ملت،

تجارت، سپه و صادرات ایران نسبت به فروش ارز در سرفصل تامین نیازهای ضروری در سقف معادل ۵۰۰۰ یورو اقدام خواهند کرد.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، در راستای تسهیل تأمین تقاضای ارز به صورت اسکناس در سرفصل «تأمین نیازهای ضروری (کد ۵۶)»، شعب منتخب بانک‌های فوق نسبت به فروش ارز به صورت اسکناس اقدام می‌کنند: بر این اساس، فروش ارز (اسکناس) به متقاضیان، حداکثر به مبلغ ۵۰۰۰ یورو یا معادل آن به دلار به نرخ اعلامی در پایگاه مدیریت بازار متشکل معاملات ارز ایران به نشانی www.ice.ir تحت عنوان «آخرین نرخ» مجاز است. همچنین فروش ارز به صورت اسکناس در سرفصل «تأمین نیازهای ضروری (کد ۵۶)» صرفاً به اشخاص حقیقی ایرانی بالای ۱۸ سال و اشخاص حقوقی مقیم (به استثنای بانک‌ها و صرافی‌ها) امکان پذیر است.

به دنبال بازگشت نرخ بلیت به قبل از افزایش

قیمت، مطرح شد

درخواست ایرلاین‌ها

برای کاهش هزینه‌های جانبی

بازار گشت قیمت بلیت هواپیما به قبل از افزایش ۳۰ درصدی مدیر کل دفتر بازرسی، ارزیابی عملکرد و حقوق شهروندی وزارت راه و شهرسازی گفت که شرکت‌های هواپیمایی خواستار کاهش برخی هزینه‌های جانبی شدند. حسین مندیپ در فضای مجازی نوشت: «با تاکید وزیر راه و شهرسازی برای جلوگیری از تضییع حقوق مردم و همچنین تذکر دستگاه‌های نظارتی، شرکت‌های هواپیمایی ملزم به برگرداندن نرخ بلیت به قیمت قبل و بازگشت مبالغ اضافه دریافتی شدند. همچنین درخواست شرکت‌های هواپیمایی برای کاهش برخی هزینه‌های جانبی در حال پیگیری است.»

به گزارش ایستاد، در روزهای گذشته موضوع افزایش قیمت بلیت هواپیما توسط ایرلاین‌ها جرایب شده و انجمن شرکت‌های هواپیمایی اعلام کرد که این افزایش قیمت در راستای آزادسازی نرخ بلیت در قانون پنجم توسعه صورت گرفته، اما از سوی مسئولان دولتی اینطور واکنش داده شد که اگر چه افزایش قیمت بلیت هواپیما دستور کار است، اما شرکت‌ها باید صبر کنند تا زمانی که افزایش قیمت به تصویب سادات تنظیم بازار برسد.

پس از آن دادستانی که از ابتدا به ماجرا ورود کرده بود، اعلام کرد افزایش قیمتی که از طریق انجمن شرکت‌های هواپیمایی به شرکت‌های هواپیمایی ابلاغ شده مورد تأیید سادات تنظیم بازار نیست و این اضافه دریافتی حتماً باید به مردم و به مسافران برگردانده شود که در نهایت انجمن هواپیمایی هم کوتاه آمد و گفت شرکت‌های هواپیمایی طبق دستور دادستان، نرخ‌ها را به قبل از افزایش قیمت برگردانند.

رشد اقتصادی آمریکا

محرك صعود نفت شد

قیمت نفت روز جمعه تحت تاثیر رشد اقتصادی بهتر از حد مطلوب آمریکا و امیدواری به احیای سریع تقاضای چین، برای دومین روز متوالی افزایش یافت. به گزارش ایستاد، معاملات نفت برنت با ۲۰ سنت مستعد ۰.۳۴ درصد افزایش، به ۸۷ دلار و ۷۷ سنت در هر بشکه رسید. بهای معاملات وست تگزاس اینترمدیت آمریکا با ۳۴ سنت معادل ۰.۴۲ درصد افزایش، به ۸۱ دلار و ۳۵ سنت در هر بشکه رسید. هر دو شاخص روز پنجشنبه بیش از یک درصد صعود کرده بودند.

در آینده این بندری تواننده رقیب ما تبدیل شود. عراق که کمک ترکیه و امارات تلاش دارد که بندر فاو را به راهن آهن سراسری عراق متصل و از شمال راه آهن را به ترکیه وصل کند و بخشی از ترانزیت از طریق امارات و بندر عباس به ترکیه می‌رود این راهگشای جدید در ترانزیت مابه ترکیه تاثیر منفی می‌گذارد.

تاثیر منفی راه‌اندازی بندر فاو عراق بر تجارت بنادر جنوبی ایران

رئیس کمیسیون حمل و نقل اتاق ایران تشریح کرد:

رئیس کمیسیون حمل و نقل و لجستیک اتاق ایران خاطر نشان کرد: به نظر می‌رسد در آینده بندر فاو می‌تواند به رقیب ما تبدیل شود. عراق به کمک ترکیه و امارات تلاش دارد که بندر فاو را به راهن آهن سراسری عراق متصل و از شمال راه آهن را به ترکیه وصل کند و بخشی از ترانزیت از طریق امارات و بندر عباس به ترکیه می‌رود. بنابراین این کریدور جدید ترانزیت مابه ترکیه تاثیر منفی می‌گذارد. علی حسینی در گفت‌وگو با ایلنا، در پاسخ به این پرسش که به نظر شما فعالیت بندر فاو در عراق نقش ایران را در کریدورهای منطقه‌ای کاهش می‌دهد، گفت:

خبر

رئیس جمهور دستور داد:

۷۰ درصد تخفیف برای گازبهای فصل سرد ۱۴۰۱

مدیر هماهنگی امور گاز رسانی شرکت ملی گاز ایران گفت: با توجه به سرمای شدید و در راستای کمک به معیشت مردم روز پنجشنبه رئیس جمهور دستور جدیدی صادر کرد و بنا بر این شد که ۷۰ درصد از افزایش قبوض و تعرفه‌های گاز برای فصل سرد ۱۴۰۱ تخفیف داده شود و لی مصوبه دولت کاملاً پابرجا است و فقط به دلیل حاکم شدن سرما در کشور این تخفیف در نظر گرفته شده است، یعنی مصوبه ۱۶ آذر ۱۴۰۱ از سال آینده کاملاً اجرایی خواهد شد و فقط تا پایان سال تخفیف ۷۰ درصد نسبت به افزایش گازبهای اعمال می‌شود.

نفت و شرکت ملی گاز ابلاغ کرد و قیمت گازبهای مشتری کین خانگی اعلام شد.

وی افزود: بر اساس قانون جدید صدور قبوض گاز طبق مصوبه ۱۶ آذر ۱۴۰۱ دولت گازبهای سه پله اول که مصارف متعارف داشتند بدون تغییر در نظر گرفته شد سه پله اول ۵۴ و ۳۰ درصد گازبهای نسبت به سال قبل افزایش پیدا کرده و پله

موضوع به توسعه زیرساخت‌های آنها کمک کرد. حسینی تاکید کرد: عراق جزو اتحادیه عرب است و در اتحادیه عرب پیمانی خصوص مسائل گمرکی، ترانزیت و حمل و نقل تعریف شده است که مطابق با آن تعرفه‌ها در برخی موارد صفر و یا اندک است که این موضوع در راه‌اندازی این کریدور کمک به عراق می‌کند. همچنین عراق می‌تواند از این مسیر کالاها را به شرق سوریه، اردن و حتی عربستان انتقال دهد. رئیس کمیسیون حمل و نقل و لجستیک اتاق ایران با اشاره به همکاری امارات برای توسعه و سرمایه‌گذاری در بندر فاو در عراق، اضافه کرد: به نظر می‌رسد

۱۰ تا ۷ که جزء مشتری کین بر مصرف هستند ۵۰ درصد افزایش تعرفه نسبت به سال قبل داشته‌اند و دو پله ۱۱ و ۱۲ که به مصرف و بسیار پر مصرف هستند به ترتیب ۵ هزار و ۶ هزار تومان افزایش تعرفه اعمال می‌شود. از زمان ابلاغ مصوبه اطلاع‌رسانی گسترده‌ای صورت گرفت که مشتری کین افزایش قیمت را در نظر داشته باشند و هم با مصرف بهینه داشته باشند تا گاز به تمام نقاط کشور برسد و هم اینکه شاهد قبوض بالا نباشند.

وی با بیان اینکه تخفیف‌ها از امروز شنبه در سامانه مشتری کین اعمال خواهیم شد، خاطر نشان کرد: این تخفیف ۷۰ درصدی شامل پله‌های سوم به بعد می‌شود که افزایش تعرفه روی قبوض‌شان اعمال می‌شود، بنابراین اگر مشتری کین گازبهای قبوض صادر شده را طی روزهای گذشته پرداخت کرده، ۷۰ درصد تخفیف گازبها را در قبض بعدی خواهد داشت یعنی به صورت بستانکار قبض دریافت خواهد کرد.